

# Vragenlijst Profit

Thema's: Duurzame overheid, duurzame mobiliteit en duurzaam bedrijfsleven

In deze vragenlijst ligt het accent op de economische dimensie (profit) van duurzame ontwikkeling. Om een compleet beeld te krijgen van het duurzaamheidsbeleid binnen de gemeente, is het raadzaam om ook de andere twee vragenlijsten in te vullen.

### Profit: economische dimensie van duurzame ontwikkeling

Verwante begrippen: duurzaam produceren en consumeren (spel van vraag & aanbod) Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO), duurzaam ondernemen, ketenverantwoordelijkheid, duurzame mobiliteit, duurzaam bouwen.

De 'P' van Profit staat ook voor 'Progress' en 'Prosperity', vooruitgang en welvaart. Economische ontwikkeling gaat over productie, werkgelegenheid, efficiëntie en rendement. De uitdaging is ervoor te zorgen dat de vooruitgang van de één niet ten koste gaat van een ander of van toekomstige generaties. Een ondernemer zal in zijn bedrijfsvoering en keuzes voor investeringen, altijd de balans opmaken tussen kosten en baten. Een maatschappelijk verantwoord oftewel duurzaam ondernemer neemt in zijn besluitvorming ook de milieu- en sociale aspecten mee (maatschappelijke kosten en baten).

### Denk mondiaal, handel lokaal

Gemeenten zijn erop gericht om het lokaal economisch kapitaal te beschermen en de kansen op economische ontwikkeling te versterken. De uitdaging is ervoor te zorgen dat hierbij niet voorbij wordt gegaan aan andere maatschappelijke belangen, zoals het reduceren van  $CO_2$ -uitstoot en het terugdringen van armoede. Sterker nog, de uitdaging is, om samen met het bedrijfsleven, te zoeken naar win-win situaties. Mogelijkheden waarbij economische activiteiten een bijdrage leveren aan een duurzame ontwikkeling, zowel hier in Nederland als in landen elders in de wereld.

Er is een groeiend pakket aan maatregelen en voorbeelden beschikbaar. Hiermee kan een gemeente lokale ondernemers verleiden tot het nemen van stappen op het gebied van duurzaam ondernemen. Duurzaam ondernemen kan bijvoorbeeld lokaal worden bevorderd door de inrichting van duurzame bedrijventerreinen. Belangrijk op dit vlak is wel dat de overheid, waaronder ook gemeenten, zelf een voorbeeld stellen op het gebied van duurzame bedrijfsvoering.

Voor gemeenten zijn onder andere in het klimaatakkoord hoge ambities geformuleerd op het gebied van duurzaam inkopen: bewust kiezen voor producten waar geen kinderarbeid en uitbuiting aan te pas is gekomen en/of (mogelijk) sprake is van milieuschadelijke productieprocessen. Aspecten die met name relevant zijn wanneer producten onderdeel zijn van internationale handelsketens, denk aan hout of bedrijfskleding. Door haar duurzaam inkoopbeleid geeft de overheid, als belangrijke afnemer, een impuls aan de groei van het aanbod van duurzame producten op de nationale en lokale markt.

Een goede bereikbaarheid is van essentieel belang voor de lokale economie. Verkeer is echter een belangrijke bron van  $CO_2$ -uitstoot. Het stimuleren van duurzame mobiliteit behoort eveneens tot het takenpakket van de gemeente.

### Relevante internationale en nationale afspraken op dit terrein zijn:

OESO-richtlijnen: www.oesorichtlijnen.nl

ILO afsprakenWTO afspraken

Millenniumdoel 8 (en overigen): www.millenniumdoelen.nl

Klimaatakkoord 2007-2011

### Opbouw van de vragenlijst Profit

De vragenlijst bestaat uit drie thema's: 1) Duurzame overheid, 2) Duurzame mobiliteit en 3) Duurzaam bedrijfsleven



#### Resultaten en correcties

In totaal kan de gemeente <u>50 punten</u> voor de vragenlijst PLANET behalen. Natuurlijk is de vragenlijst niet uitputtend. Doet uw gemeente eigenlijk meer binnen deze beleidsterreinen? Of geven de antwoorden een te positief beeld, is er veel op papier vastgelegd maar in de praktijk nog niet uitgewerkt?

U kunt corrigeren voor maximaal <u>3 punten</u> extra toe te kennen of af te trekken. Een voorstel voor correcties en de bijbehorende motivatie kan onderaan de lijst worden gegeven. Op basis van de gegeven argumenten worden correcties wel of niet door de coördinator toegekend.

## Subthema: Duurzame bedrijfsvoering gemeente.

Binnen dit thema wordt ingegaan op twee belangrijke rollen die de (lokale) overheid kan spelen om duurzaam ondernemen te bevorderen: ten eerste heeft zij een voorbeeldfunctie en ten tweede vormt de overheid in zijn geheel een invloedrijke marktpartij.

Het accent wordt in dit blok vragen vooral gelegd op duurzaam inkopen. Eenvoudig gezegd betekt duurzaam inkopen dat milieu en mensenrechten uitgangspunt moeten zijn van het inkoopbeleid. Via SenterNovem is veel materiaal informatie beschikbaar over dit onderwerp: www.senternovem/duurzaaminkopen.nl.

	Vraag	Toelichting	Ant- woord	Score
1	Uw gemeente heeft meetbare doelen gesteld voor energiebesparing bij de gebouwen in gemeentelijk eigendom en/of beheer.	(vraag 14 klimaat & water) Deze vraag doelt op al het energiegebruik waar de gemeente direct of indirect de financiële lasten voor draagt. Dus behalve het gemeentehuis en gemeentelijke diensten vallen hieronder eveneens scholen, welzijnscentra, gymzalen en dergelijke waarvan de energierekening via het gemeentefonds wordt betaald.	Ja/Nee	2
2	Uw gemeente heeft de ambitie vastgesteld om zelf als organisatie uiterlijk in 2015 klimaatneutraal te zijn.	(nieuwe vraag) Eerste logische stap op weg naar klimaatneutrale gemeente <sup>1</sup> . Klimaatneutraal, of beter CO <sub>2</sub> - neutraal, betekent dat de netto CO <sub>2</sub> - uitstoot van de eigen bedrijfsvoering gelijk is aan 0. (Ref: klimaatakkoord)	Ja/Nee	2
3	Uw gemeente heeft formeel vastgelegd dat duurzaamheid het uitgangspunt is van haar inkoopbeleid.	(vraag 1 duurzaam ondernemen) In 2007 is via het klimaatakkord afgesproken dat gemeenten streven naar 75% duurzaam inkopen in 2010 en 100% in 2015. Het streven van individuele gemeenten naar het sneller behalen van deze doelen wordt aangemoedigd. (Ref.: Klimaatakkoord)	Ja/Nee	1

<sup>&</sup>lt;sup>1</sup> Vraag 2 in vragenlijst Planet gaat in op de ambitie om binnen het grondgebied klimaatneutraal te worden.

-



4	De gemeente heeft de Verklaring Duurzaam Inkopen van Senternovem ondertekend.	(nieuwe vraag) <sup>2</sup> De intentieverklaring duurzaam inkopen is een eenvoudig statement dat formeel bevestigd dat de gemeente duurzaamheid serieus neemt en meeneemt bij het inkoopproces. Zie voor meer informatie:	Ja/Nee	1
		www.senternovem.nl/duurzaaminko pen/deelname/index.asp		
5	Uw gemeente hanteert criteria voor duurzaam inkopen door ze concreet en transparant mee te wegen in alle aanbestedingstrajecten.	(vraag 2 duurzaam ondernemen) Dit betekent dat als een inkoper van de gemeente een offerte aanvraagt bij verschillende partijen hierin systematisch duidelijk wordt aangegeven dat en op welke wijze duurzaamheidscriteria mee zullen wegen in de selectieprocedure.	Ja/Nee	1
6	Uw gemeente hanteert de criteria voor duurzaam inkopen voor zowel primaire als secundaire inkopen.	(vraag 3 duurzaam ondernemen) De primaire inkopen zijn zaken als stoeptegels, verkeerslichten, plantmateriaal, et cetera. Zaken die veelal in grote hoeveelheden worden ingekocht en vaak zijn uitbesteed aan onderaannemers.  Secundaire inkopen zijn zaken die facilitair zijn aan het functioneren van het gemeentelijk apparaat. De koffiemachine, de inrichting van het gemeentehuis, en dergelijke. Hier zijn vaak verschillende inkopers actief.	Ja/Nee	1
7	Er is een budget voor de meerprijs van een duurzame aanbesteding, zodat de kosten voor aanschaf minstens 5% meer dan de prijs van het niet-duurzame product mag zijn.	(vraag 4 duurzaam ondernemen) Door het hanteren van criteria voor duurzaam inkopen kan het gebeuren dat de aanbesteding iets duurder uitvalt. Veelal moeten inkopers zo 'goedkoop' mogelijk aanbesteden waardoor de criteria voor duurzaam inkopen wel gehanteerd worden maar niet leiden tot veel meer duurzame inkopen.	Ja/Nee	2
8	De inkopers van uw gemeente hebben kennis van duurzame inkoopprocessen en worden regelmatig bijgeschoold.	(vraag 12 duurzaam ondernemen) SenterNovem, VNG en andere partijen organiseren regelmatig training- en ontmoetingsdagen over duurzaam inkopen.	Ja/Nee	1
9	Uw gemeente koopt voor haar eigen gebruik 100% groene stroom in (verlichting, gebouwen et cetera).	(vraag 6/7 klimaat & water) Groene stroom is duurzaam opgewekte elektriciteit. Dat kan zijn met behulp van windenergie, zonne- energie, biomassa-energie, of combinaties daarvan. (bron: VROM, SenterNovem)	Ja/Nee	1

 $^{2}$  Deze vraag stond wel o<br/> in de vragenlijst Duurzaam Inkopen 2006/07

10	Uw gemeente hanteert bij de inkoop van bedrijfskleding milieu- én sociale criteria.	(vraag 5 duurzaam ondernemen) Gemeenten kunnen bij een aanbesteding of gunning voor het aanschaffen van bedrijfskleding sociale en milieucriteria in acht nemen.	Ja/Nee	1
11	Bij aanschaf van bedrijfsauto's speelt duurzaamheid een belangrijke rol en wordt uitgegaan van auto's met minimaal een A of B label.	(vraag 6 duurzaam ondernemen) Steeds meer gemeenten kiezen voor relatief schone auto's. Ref SenterNovem. Onderdeel klimaatakkoord NB Bij gebruik van groen gas vraag met 'ja' beantwoorden.	Ja/Nee	1
12	Voor eigen projecten is de gemeente verplicht om alleen gebruik te maken van hout met het FSC-keurmerk of vergelijkbaar (zowel bij bouwprojecten als bij groenvoorzieningen)  Nb: Als vergelijkbaar is tot op heden PEFC van Duitsland en Finland officieel goedgekeurd.	(vraag 7 duurzaam ondernemen) FSC en PEFC zijn mondiaal toegepaste certificering systemen. Deze keurmerken garanderen dat het hout afkomstig is uit duurzaam beheerde bossen. REF www.inkoopduurzaamhout.nl	Ja/Nee	1
13	Binnen de gemeente wordt standaard dubbelzijdig geprint en gekopieerd.	(nieuwe vraag) De milieu én economische winst van dubbelzijdig gebruik van papier spreekt voor zich.	Ja/Nee	1
14	Al het papier dat uw gemeente gebruikt is afkomstig uit duurzame bronnen, dat wil zeggen:  - gerecycled papier en niet chloorgebleekt, of  - papier met het FSC-keurmerk of vergelijkbaar en niet chloorgebleekt.	(vraag 8/9 duurzaam ondernemen) Gedoeld wordt op papier dat wordt ingekocht om op te printen en te kopiëren en papier voor drukwerk. Naast FSC wordt als vergelijkbaar erkend: PEFC Duitsland of PEFC Finland. Deze kenmerken staan op de pakken papier die de gemeente gebruikt. Deze eisen worden doorgegeven aan drukkers die in opdracht van de gemeente werken.	Ja/Nee	1
15	In het gemeentehuis wordt koffie en thee geschonken met het Max Havelaar keurmerk of vergelijkbaar.	(vraag 13/14 duurzaam ondernemen) Max Havelaar is het erkende keurmerk voor fairtrade. Organische of biologische koffie en/of thee mag eveneens met ja worden beantwoord.	Ja/Nee	1
16	Uw gemeente zorgt ervoor dat er een breed assortiment duurzame producten wordt aangeboden in de eigen kantine en/of de catering bij speciale gelegenheden.	(aanpassing vraag 15 duurzaam ondernemen) Dit betreft zowel biologische als fairtrade producten betreffen. Biologische of duurzame catering is een groeiende markt. Breed assortiment betekent meer dan 50% van het volume. Gedacht kan worden aan: zuivelproducten, vleeswaren, fruit, graanproducten, wijn, hapjes, chocolade(letters).	Ja/Nee	1



17	De gemeente kiest er bewust voor	(vraag 16 duurzaam ondernemen)		
	dat in ieder geval een deel van haar financiële reserves op duurzame	De eisen van de Wet FIDO beperken de mogelijkheden van overheden om		
	wijze worden beheerd.	te kiezen voor duurzaam bankieren.		
	mjze worden beneerd	Financiële instellingen spelen echter		
		in toenemende mate in op de vraag		
		naar producten die zowel duurzaam	_ ,_,	
		zijn als voldoen aan de wet FIDO.	Ja/Nee	1
		Zie eveneens :		
		www.eerlijkebankwijzer.nl .De		
		Eerlijke Bankwijzer geeft aan hoe		
		banken scoren op natuur, klimaat, mensenrechten, wapens, corruptie		
		en betrouwbaarheid.		
18	Uw gemeente ambieert op een	(nieuwe vraag)		
	aangegeven termijn Fairtrade	De campagne Fairtrade Gemeente is		
	Gemeente te worden.	een effectief middel voor de		
		gemeente om haar duurzaam inkoopbeleid verder uit te dragen.		
		Om Fairtrade Gemeente te worden,		_
		moeten de gemeente en haar	Ja/Nee	3
		inwoners actief zijn in het		
		bevorderen van eerlijke handel. Zie		
		voor de criteria waaraan voldaan moet worden		
		www.fairtradegemeente.nl		
Subtotaal van de vragen gerelateerd aan duurzame bedrijfsvoering				23
gemeenten (subtotaal vragenlijst duurzaam inkopen LDM was 28)				23

## Subthema: duurzame mobiliteit

Goede bereikbaarheid is een belangrijke factor voor economische ontwikkeling. De onderstaande vragen zijn gericht op het stimuleren van een zuinige en schone mobiliteit. Enkele vragen zijn eveneens gericht op het bevorderen van verkeersveiligheid.

	Vraag	Toelichting	Ant- woord	Score
19	In uw gemeente is het terugdringen van CO <sub>2</sub> -uitstoot en verbetering van de luchtkwaliteit onderdeel van het beleid op verkeer & vervoer (mobiliteitsbeleid).	(aanpassing vraag 26 klimaat & water)  Iedere gemeente heeft een beleid op verkeer en vervoer. Vaak gaat dat over doorstroming, oplossen van knelpunten, verminderen van geluidshinder en vervuiling. Maar gaat het ook over het verminderen van de uitstoot van CO <sub>2</sub> ?  De mobiliteitsector is verantwoordelijk voor ca 20% van de broeikasgassen. Maatregelen bij verkeer en vervoer leiden, naast een vermindering van de CO <sub>2</sub> -uitstoot, tot een betere luchtkwaliteit en minder geluidsoverlast (Ref. Klimaatakkoord)	Ja/Nee	2
20	De gemeente heeft een actief beleid op meer gebruik van het openbaar vervoer en de fiets.	(vraag 27 klimaat & water) Zijn er bijvoorbeeld concrete maatregelen geformuleerd? Met	Ja/Nee	2

hieraan gekoppeld concrete (controleerbare) doelstellingen waarin wordt aangegeven hoeveel het gebruik van openbaar vervoer of fiets zou moeten toenemen?  21 Uw gemeente stimuleert actief het autodelen  (nieuwe vraag) Volgens SenterNovem zijn autodeelvoorzieningen nu beschikbaar in 25% van de gemeenten. De gemeenten kan een rol spelen in het starten of uitbreiden van deze voorzieningen.  22 De gemeente maakt gebruik van het  (aanpassing vraag 28 klimaat &	L
waarin wordt aangegeven hoeveel het gebruik van openbaar vervoer of fiets zou moeten toenemen?  21 Uw gemeente stimuleert actief het autodelen  (nieuwe vraag) Volgens SenterNovem zijn autodeelvoorzieningen nu beschikbaar in 25% van de gemeenten. De gemeenten kan een rol spelen in het starten of uitbreiden van deze voorzieningen.	L
het gebruik van openbaar vervoer of fiets zou moeten toenemen?  21 Uw gemeente stimuleert actief het autodelen  (nieuwe vraag) Volgens SenterNovem zijn autodeelvoorzieningen nu beschikbaar in 25% van de gemeenten. De gemeenten kan een rol spelen in het starten of uitbreiden van deze voorzieningen.	L
fiets zou moeten toenemen?  21 Uw gemeente stimuleert actief het autodelen  Volgens SenterNovem zijn autodeelvoorzieningen nu beschikbaar in 25% van de gemeenten. De gemeenten kan een rol spelen in het starten of uitbreiden van deze voorzieningen.	
21 Uw gemeente stimuleert actief het autodelen (nieuwe vraag) Volgens SenterNovem zijn autodeelvoorzieningen nu beschikbaar in 25% van de gemeenten. De gemeenten kan een rol spelen in het starten of uitbreiden van deze voorzieningen.	L
autodelen  Volgens SenterNovem zijn autodeelvoorzieningen nu beschikbaar in 25% van de gemeenten. De gemeenten kan een rol spelen in het starten of uitbreiden van deze voorzieningen.	L
autodeelvoorzieningen nu beschikbaar in 25% van de gemeenten. De gemeenten kan een rol spelen in het starten of uitbreiden van deze voorzieningen.	L
beschikbaar in 25% van de gemeenten. De gemeenten kan een rol spelen in het starten of uitbreiden van deze voorzieningen.	L
gemeenten. De gemeenten kan een rol spelen in het starten of uitbreiden van deze voorzieningen.	L
rol spelen in het starten of uitbreiden van deze voorzieningen.	
van deze voorzieningen.	
advies van de fietsersbond en/of water)	
belangengroepen om de inrichting De lokale afdeling van de	
van de openbare ruimte voor fietsersbond en initiatieven als een	
langgaam verkeer te verheteren 'stoepennatrouille' houden een	
gemeente scherp wat betreft  Ja/Nee 1	L
verkeersveiligheid en conform van	
de inrichting voor voetgangers,	
fietsers, rolstoelgebruikers en ander	
langzaam verkeer.	
23 In uw gemeente is meer dan de helft (vraag 29 klimaat & water)	
van de woonstraten als 30 km zone De vraag doelt op woonwijken,	
aangewezen. omgeving van scholen, winkelstraten	
en andere gebieden waar veel Ja/Nee 1	L
voetgangers, fietsers en spelende	
kinderen zijn. Deze worden ook wel	
aangeduid als 'verblijfsgebieden'.	
24 Uw gemeente heeft sinds 2005, met (Vraag 30 klimaat & water)	
de verschillende groepen burgers en Het gaat er hierbij om dat	
bewoners, een analyse gemaakt van verkeersbeeld en de	
de knelpunten op het gebied van verkeersbeleving regelmatig wordt Ja/Nee 2	2
verkeersveiligheid, verkeersdruk en geactualiseerd.	
Delenbaarreid.	
25 Bij alle scholen zijn speciale (vraag 31 klimaat & water)	
voorzieningen getroffen voor het Naast fysieke voorzieningen kan	
voilig maken van aan- on hierbij eveneens het stimuleren van	
afvoerroutes en oversteekplaatsen.   de deelname aan een jaarlijkse actie   Ja/Nee   1	L
als 'met de voet en fiets' naar school	
gelden.	
26 Tijdens de huidige beleidsperiode (aanpassing vraag 32 klimaat &	
doet uw gemeente jaarlijks mee aan   water)	
'De Week van de Vooruitgang'. Waar eerder sprake was van een	
'autovrije dag' is nu sprake van een	
hele week waarin diverse activiteiten	
worden georganiseerd. De Week van	
de Vooruitgang biedt diverse Ja/Nee 1	L
mogelijkheden om duurzame	
mobiliteit onder de aandacht te	
brengen.	
www.weekvandevooruitgang.nl	
www.weekvandevoorditgang.m	
Subtotaal van de vragen gerelateerd aan duurzame mobiliteit: maximale	
score: (subtotaal lijst verkeer en vervoer was 11)	l <b>1</b>



### Subtema: Duurzaam ondernemen of MVO (accent op duurzaam bouwen)

Een gemeente heeft diverse mogelijkheden om ondernemers in hun regio de stimuleren en te helpen om voortgang te boeken op het terrein van maatschappelijk verantwoord ondernemen. MVO Nederland (<a href="www.mvonederland.nl">www.mvonederland.nl</a>) biedt hiervoor veel praktische voorbeelden en tips.

Een sector waar (lokale) overheden veel invloed hebben om de core business te verduurzamen is de (woning)bouw. In aansluiting op de vorige duurzaamheidsmeting wordt hier meer accent op gelegd. Duurzaam bouwen gaat niet alleen over energieprestaties maar betreft eveneens onderwerpen als gebruikte materialen en gebruikskwaliteit. Een schat aan informatie is te vinden via: <a href="https://www.duurzaambouwen.senternovem.nl">www.duurzaambouwen.senternovem.nl</a>, <a href="https://www.duurzaambouwen.senternovem.nl">www.ipdubo.nl</a> en <a href="https://www.duurzaambouwen.senternovem.nl">www.duurzaambouwen.senternovem.nl</a>, <a href="https://www.duurzaambouwen.senternovem.nl">w

	Vraag	Toelichting	Ant- woord	Score
27	Uw gemeente heeft een MVO- platform of stimuleert de oprichting van een MVO-platform	(nieuwe vraag) Lokale overheden kunnen samen met bedrijven MVO-projecten opstarten en zo maatschappelijke problemen breed aanpakken. Ref: MVO-Nederland	Ja/Nee	1
28	Uw gemeente heeft een centraal aanspreekpunt voor ondernemers (ondernemersloket) waar MVO-advies deel uitmaakt van het dienstenpakket richting ondernemers.	(nieuwe vraag) Ondernemers die met MVO aan de slag willen, kunnen daarbij de hulp van lokale overheden goed gebruiken. U kunt bedrijven inzicht geven in hun eigen MVO-prestaties. En u kunt ondernemers adviseren welke vervolgstappen ze kunnen nemen. Ref: MVO-Nederland	Ja/Nee	1
29	Voor de gemeente is duurzaamheid uitgangspunt bij de inrichting en het beheer van haar bedrijventerreinen. Dit is neergelegd in de beleidsplannen en uitvoeringsplannen rond deze terreinen	(vraag 17 lijst duurzaam & ondernemen) Ook wel 'duurzaam parkmanagement' genoemd. Als een bestaand terrein wordt verduurzaamd spreekt men vaak over "duurzame revitalisering". Onderdeel hiervan kan zijn een collectieve aanpak van het vervoersmanagement en/of het gezamenlijk inkopen van duurzame energie.  Zie voor meer informatie:	Ja/nee	2
30	Uw gemeente stimuleert energiebesparing bij bedrijven.	www.duurzamebedrijventerreinen.nl (aanpassing vraag 13 klimaat & water) Voor elk type bedrijfsleven zijn weer andere mogelijkheden. Een winkel met veel verwarming, een open deur en veel verlichting, vraagt iets heel anders dan een kantoorgebouw of een productiebedrijf. Er zijn dan ook voor al de verschillende sectoren instrumenten ontwikkeld. Het Energiecentrum stelt specifiek informatie en scans ter beschikking voor het MKB: www.energiecentrum.nl	Ja/Nee	1

31	Uw gemeente controleert en handhaaft actief dat bedrijven energiebesparende maatregelen nemen met een terugverdientijd van minder dan 5 jaar.	(aanpassing vraag 13 klimaat & water) In het Klimaatakkkoord is afgesproken dat gemeenten als bevoegd gezag op basis van de Wet Milieubeheer vooral bij de niet deelnemers aan het MJA-convenant de naleving van energievoorschriften handhaven. Het gaat hierbij om bedrijven met een energieverbruik van meer dan 25000 m3 aardgas (equivalenten) per jaar of 50.000 KWh per jaar.	Ja/Nee	1
32	Uw gemeente heeft meetbare doelen gesteld voor energiebesparing bij bestaande bouw.	Zie eveneens  www.meermetminder.nl  (vraag 14 klimaat & water)  Nederland heeft als ambitie neergelegd dat: - vanaf 2020 2,4 miljoen bestaande woningen en kantoren blijvend 30% minder energie gaan verbruiken ten opzichte van 1990 in 2020 2,4 miljoen bestaande woningen en kantoren minimaal een Energielabel B hebben, óf twee klassen gestegen zijn (bijvoorbeeld van F naar D).	Ja/Nee	2
33	Uw gemeente heeft meetbare ambitieuze doelen gesteld voor energiebesparing bij nieuwbouw.	(vraag 14 klimaat & water)  Ambitieus = die gelijk zijn aan of verder gaan dan de afspraken in het Klimaat akkoord (gaat dus duidelijk verder dan het geldende bouwbesluit).  Klimaatakkoord: het streven is dat in 2020 de nieuwbouw energieneutraal is en dat het energieverbruik van woningen en gebouwen in 2020 met meer dan 50% is verlaagd.  Doelen EPC: 0,6 in 2011, 0,4 in 2015	Ja/Nee	2
34	Heeft uw gemeente een coördinator aangesteld voor de uitvoering van het beleid duurzaam bouwen?	(vraag 16 klimaat & water) In kleine gemeenten kan dat een ambtenaar zijn die enkele uren daaraan besteedt. In grote gemeenten kunnen het een of meer ambtenaren zijn die daar fulltime aan werken.	Ja/Nee	2
35	Uw gemeente heeft een structureel budget voor de implementatie van haar beleid met betrekking tot duurzaam bouwen.	(vraag 17 klimaat & water) Duurzaam bouwen vraagt om een sterke inzet van de gemeente. Dat betekent dat er ook geld moet zijn voor een medewerker en voor uitvoeringstaken, zoals het inhuren van een adviesbureau en het geven van voorlichting. Dat budget moet 'structureel' zijn, dus de komende jaren steeds vast in de begroting van de gemeente terugkomen.	Ja/Nee	2



36	Elk nieuwbouw- en grootschalig renovatie- of sloopplan wordt in een zeer vroeg stadium op de eisen van duurzaam bouwen doorgelicht.	(vraag 19 klimaat & water) De beste resultaten zijn te behalen als elk plan in de ontwerpfase wordt gecontroleerd op de criteria van duurzaam bouwen.	Ja/Nee	1
37	Uw gemeente controleert en handhaaft de Energie Prestatie Coëfficiënt en andere afspraken als het gebruik van FSC-gecertificeerd hout op de bouwplaats.	(vraag 22 klimaat & water) Principe van `thrust' but `verifie'	Ja/Nee	1
Subtotaal vragenlijst MVO (subtotaal vragenlijst de bebouwde omgeving was 15				16

# Toe te passen correctie

Correctiefactor:

-3 -2 -	1 0	1	2	3
---------	-----	---	---	---

Als u de score wilt corrigeren, vul hier de reden(en) in.	